

Chế độ Iran Có Thể Sụp Đổ? Israel Lượng Định Tương Lai của Tehran

Amir Bohbot / Bản dịch của Hướng Dương

[Could Iran's regime collapse? Inside the Israeli assessment of Tehran's future](#)

Dân đi qua một biển lên án Mỹ tại công trường Enghelab ở trung tâm Tehran vào ngày 2 tháng 9 năm 2026.

Điều gì đang thật sự diễn ra sau bức màn tại Tehran? Chế độ giáo chủ (ayatollah) đã sắp xếp đồ chưa, Mojtaba Khamenei đang nghĩ gì và tại sao quốc phòng Israel lại ở trong tình trạng báo động tột đỉnh?

Trong suốt tháng 1 và tháng 2, các cơ quan tình báo đã theo dõi sát chiến dịch trả đũa tàn khốc của chính quyền Iran nhắm vào người biểu tình khắp nước. Các bản tường trình của các cơ quan tại Washington và Jerusalem đã ghi nhận các vụ bắt giữ, tra tấn dã man và

hiện tượng dân mất tích khắp nơi không để lại vết tích.

Lúc đầu, Israel và Hoa Kỳ không tính mở thêm một chiến dịch nào khác sau Chiến dịch Sư tử Vùng Lên (Rising Lion). Tuy nhiên, khi có những bản tường trình về những vụ thảm sát bữa bãi nhắm vào đàn ông đàn bà trẻ em và người già, bộ quốc phòng Israel đã đánh thép tuyên bố trong các cuộc họp kín: *"Thời điểm cho một chiến dịch khác sắp tới, đó là điều không thể tránh khỏi."*

Không chỉ mối đe dọa ngày càng lớn từ chương trình hạt nhân của Iran và quyết định sản xuất hàng ngàn hỏa tiễn đầu đạn của cựu Lãnh tụ Tối cao Ali Khamenei, đã thúc đẩy Hoa Kỳ và Do thái ra tay. Giới chức Israel còn viện dẫn nghĩa vụ đạo đức, không thể đứng ngoài cuộc trước các vụ thảm sát hàng loạt. Đồng thời, họ nhìn thấy về mặt chiến lược một tiến trình có thể dẫn đến sự sụp đổ của chế độ Iran.

Cuộc họp tại Toà Bạch Ốc và ba trụ cột chính

Thủ tướng Benjamin Netanyahu đã chấp nhận đề nghị của chính phủ Mỹ và tới Nhà Trắng để tham dự cuộc họp quan trọng với Tổng thống Mỹ Donald Trump và các viên chức an ninh cao cấp. Mục tiêu là đẩy mạnh sự hợp tác và phê chuẩn một kế hoạch chiến lược chung. Trong cuộc họp kín, không có cam kết rõ ràng nào về việc lật đổ chế độ Iran. Một viên chức đã nói rõ: *"Chúng tôi sẽ tạo những điều kiện để chế độ thay đổi."* Để thúc đẩy mục tiêu đó, phái đoàn Israel đã trình bày ba cột trụ chính: thay thế lãnh đạo, mở các cuộc vận động tạo ảnh hưởng, và thực hiện các chiến dịch trên đất liền. Kế hoạch này dựa trên nhận định rõ ràng rằng không kích không thôi không thể lật đổ được một chế độ.

Sáu tháng sau Chiến dịch Roaring Lion (Sư tử Gầm Thét), các viên chức an ninh Israel nhận định rằng chế độ Iran, mặc dù vẫn tiếp tục gây hấn các nước bên cạnh, đang bắt đầu tan rã từ bên trong. Quá trình này có thể kéo dài hàng tháng hoặc thậm chí hàng năm, nhưng các biện pháp trừng phạt kinh tế nghiêm ngặt và sự hợp tác quốc tế có thể đẩy nhanh đáng kể tiến trình này.

Hiện giờ, chính quyền Iran đang cố gắng kiểm soát tình trạng bất ổn trên đường phố và tại các khu chợ, cũng như tình trạng thất nghiệp gia tăng. Việc xuất cảng xăng dầu gần như bị đóng băng và tình hình kinh tế tiếp tục xuống dốc. Về quân sự, các viên chức Israel nhận định rằng họ vẫn có những thắng lợi về tình báo và tác chiến. Theo các nguồn tin an ninh, Iran chưa thanh gia uranium trở lại hay di chuyển các máy ly tâm trong khi phần lớn cơ sở hạ tầng hạt nhân của nước này vẫn ở sâu dưới lòng đất. Một viên chức an ninh cao cấp Do Thái đã nói *"Họ đã thực hiện các công việc thanh gia và nhiều cách làm khác nhau, nhưng đã không di chuyển"*

bất cứ một thứ gì. Ngành công nghiệp quốc phòng của họ đã bị phá hủy." Viên chức này nói thêm rằng cơ sở tại Núi Pickaxe vẫn nguyên vẹn vì không có loại hỏa tiễn đủ mạnh phá hủy nó.

Cuộc chạy đua với thời gian: lo sợ ở Tehran và áp lực ở Washington

Hiện trạng đang diễn ra một "cuộc chạy đua với thời gian": đồng hồ ở Mỹ được tính bằng giá nhiên liệu và sự kiên nhẫn của ông Trump trong khi đồng hồ ở Iran đang chạy ngày càng nhanh. Tổng thống Iran Masoud Pezeshkian đã công khai đề nghị một thỏa hiệp ngoại giao "trong khi chúng ta vẫn còn đứng vững", khi mà tình hình trong giới lãnh đạo cao cấp của nhà nước ngày càng căng thẳng.

Hiện nay Iran vẫn không đồng ý nhượng bộ và họ tin rằng vẫn có thể cầm cự được trước áp lực kinh tế. Tuy nhiên, các tuyên bố của Mỹ về các chế tài qui mô đã đưa Tehran vào tình trạng bị đè nén chưa từng thấy. Washington đang dồn phần lớn sức ép đó vào Các Tiểu vương quốc Ả Rập Thống nhất (UAE) và Trung Quốc là những quốc gia tạo sinh lực cho Iran bằng cách mua xăng dầu trên thị trường chợ đen. Mục tiêu là thuyết phục họ ngừng giúp Tehran né tránh các lệnh trừng phạt.

Giới quốc phòng Israel đang ngày càng lo rằng Iran sẽ có một phản ứng bất ngờ. Họ nhận định rằng Tehran có thể tìm cách thoát khỏi áp lực kinh tế bằng cách tấn công Israel nhằm ép buộc thương thảo cục bộ và đạt những thỏa hiệp mới. Thông điệp mà Israel gửi Tehran đã rõ: nếu tấn công, Iran sẽ không còn đường lui. Các viên chức đã cho biết Israel sẽ nhắm vào các cơ sở hạ tầng trọng yếu toàn quốc và một chế độ đang sụp đổ sẽ không thể khôi phục được. Đồng thời, các viên chức Iran lo ngại rằng một cuộc tấn công bất ngờ khác có thể xảy ra, và tình trạng căng thẳng leo thang lại làm cho giới chức cấp cao tại Tehran lo ngại.